

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/materialy-do-pobrania/188844,Powstanie-Warszawskie-Narodowy-Dzien-Pamieci-Powstania-Warszawskiego-1-sierpnia-.html>
13.05.2024, 10:57

Powstanie Warszawskie. Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego - 1 sierpnia 2023

Instytut Pamięci Narodowej oddaje hołd Powstańcom Warszawskim, uczestnicząc w uroczystościach państwowych i organizując wydarzenia w całej Polsce.

Powstanie Warszawskie

Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego jest to polskie święto państwowe, obchodzone od 2010 roku 1 sierpnia w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego. Święto zostało ustanowione 9 października 2009 roku z inicjatywy prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego.

Z preambuły ustawy: *święto ustanawia się w hołdzie bohaterom Powstania Warszawskiego – tym, którzy w obronie bytu państwowego, z bronią w ręku walczyli o wyzwolenie stolicy, dążyli do odtworzenia instytucji niepodległego Państwa Polskiego, sprzeciwili się okupacji niemieckiej i widmu sowieckiej niewoli zagrażającej następnym pokoleniom Polaków.*

Opowiadają o Powstaniu Warszawskim...

Danuta Charkiewicz-Topolska i Stanisław Maciej Kicman

- [Jak straszny sen... - świadectwo Danuty Charkiewicz z Powstania Warszawskiego i wypędzenia.](#)

Jako 11-letnia dziewczynka Danuta Charkiewicz mieszkała z rodzicami w Śródmieściu Warszawy. Rodzina Charkiewiczów zdecydowała się wyjść z miasta na początku września 1944 r., trafiła do obozu przejściowego Dulag 121 w Pruszkowie, gdzie została rozdzielona przez Niemców w czasie segregacji.

Danuta Charkiewicz-Topolska, świadek historii .

„Potem nastąpiło już Powstanie. (...) Wszyscy byli bardzo podekscytowani Powstaniem, przynajmniej w moim otoczeniu. Wszyscy wspierali powstańców. Mieliśmy ich niedaleko. Ja znałam przejście na Złotą 8. A ze Złotej 8 do kina Palladium, gdzie mieścił się sztab powstańczy. Znosiłam im tam suchy prowiant, bo tego mieliśmy pod dostatkiem w domu. Pamiętam, że zaczęli budować barykadę. Przewrócony tramwaj z ul. Marszałkowskiej przeciągnięto na skrzyżowanie ze Złotą i w ten sposób powstawała barykada. (...)

„Wielokrotnie byłam w sztabie w kinie Palladium. Na półpiętrze mieścił się sztab. Było tam kilka maszyn do szycia. Kobiety szyły (...) manekiny do przesuwania przez ul. Marszałkowską celem odwrócenia uwagi Niemców z Ogrodu Saskiego, w momencie zdobywania PAST-y po drugiej stronie Marszałkowskiej. Proszono nas, abyśmy zbierały z Hanią biało-czerwone materiały, bo one z tego szyły opaski - tak dla powstańców, jak i dla tego manekina."

„Któregoś dnia, już pod koniec sierpnia, poszłam po wodę sama (...) Wyszłam na ulicę Złotą i blisko barykady, w oknie naprzeciwko usłyszałam dźwięk fortepianu. Ktoś grał „Warszawiankę”. Pełnym dźwiękiem „Warszawianka” była grana przez kogoś na fortepianie. (...) Byłam niesamowicie wzruszona (...) wiedziałam, że to był jakiś akt rozpaczny tego człowieka, dlatego, że nie było już ludzi na Złotej. Nikt się już nie pokazywał, nikt nie stał w kolejce po wodę. Stałam tam, pamiętam, że zaczęłam płakać. To czerwone niebo nade mną, dym czarny. Wróciłam do piwnicy na Marszałkowską 118 bez wody już. Tak się zaczęła nasza tragedia, bo wtedy zaczęły się bombardowania naszej dzielnicy”.

„Były w tym czasie apele, żeby opuszczać Warszawę. (...) Wyszliśmy. Szliśmy ul. Śniadeckich w kierunku Politechniki. Wiedzieliśmy, że musimy się dostać do Dworca Zachodniego. Przy Politechnice, na placu, obejrzałam się jeszcze w kierunku Warszawy i pamiętam, jak dzisiaj, tę straszną łunę i dym nad Warszawą. Nie mogę zapomnieć tego widoku. Doszliśmy do Dworca Zachodniego. O ile pamiętam dobrze, to pojechaliśmy pociągiem do Pruszkowa. (...) Dotarliśmy do ogromnych hal w Pruszkowie. Tłumy ludzi szły z nami. Wszyscy mieli walizki. My też. Walizka pełna była suchego chleba. Ten chleb właściwie był naszym pożywieniem przez długi czas. Suchy chleb, z którym nie rozstawaliśmy się.

Weszliśmy do hali. Ogromnej hali. Blisko torów kolejowych była ta hala. Na betonie leżało mnóstwo ludzi. Wszyscy zajmowali jakieś swoje miejsca. Myśmy nie mogli znaleźć jakiegoś wolnego miejsca na podłodze, żeby usiąść nawet” (...).

„Czasami mi się wydaje, że to był sen. Potworny sen....”

Posłuchaj - [IPNtv Jak straszny sen... – świadectwo Danuty Charkiewicz z Powstania Warszawskiego i wypędzenia](#)

- **[„Nie mogę tego wymazać z pamięci...” - Wola Pamięci 1944](#)**

„Kiedy wybuchło Powstanie Warszawskie 1 sierpnia 1944 roku miałem niespełna siedem lat” – tak zaczyna swoją opowieść **świadek historii - Stanisław Maciej Kicman, mieszkaniec warszawskiej Woli.**

„Tego dnia mama wróciła bardzo wcześnie. Była łączniczką w Biurze Informacji w Komendzie Głównej AK. (...) Około godziny drugiej pukanie do drzwi w umówiony jakiś tam sposób. Przyszła łączniczka po ojca. Szybko się z nami żegnał. Był jak uskrzydłony. Ze skrzynki z węglem wydobyl zawiniątko. Okazało się, że był tam ukryty pistolet. W kombinezonie szarym, przepasany pasem, na to założył płaszcz jasny i pożegnał się z nami. Babcia pobiegła, żeby mu jeszcze chleb kupić na drogę do sklepu. Żegnając się z nami, mama płakała. Pyta: – „Krzysiuńku, kiedy się zobaczymy?”
– „No przecież to się zaraz skończy. No myślę, że za tydzień”

Posłuchaj - [IPNtv: Nie mogę tego wymazać z pamięci... – Wola Pamięci 1944](#)

Straty wśród ludności cywilnej szacowane są od 150 do 200 tys. osób. Przez następne miesiące Niemcy metodycznie rabowali, palili i wysadzali w powietrze kolejne części naszej stolicy. Wycofali się z niej ostatecznie 17 stycznia 1945 roku, umożliwiając wkroczenie do Warszawy oddziałom podporządkowanego komunistom Wojska Polskiego.

► **Wydarzenia z udziałem Instytutu Pamięci Narodowej**

27 lipca 2023, Warszawa – premiera nowego filmu IPN [„Wiara’44”](#). Po pokazie odbył się panel dyskusyjny, w którym udział wzięli: reżyser i scenarzysta – Korek Bojanowski, autorka książki „Życie religijne podczas Powstania Warszawskiego” – Marcelina Koprowska, dyrektor Biura Edukacji Narodowej IPN – Adam Hlebowicz oraz ks. Tomasz Trzaska z Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN. Rozmowę prowadził redaktor Jan Pospieszalski. (Kino Muranów). **Od 1 sierpnia 2023 r. od godz. 17.00 film będzie ogólnodostępny na kanale IPNtv.**

[CENTRALA i ODDZIAŁ IPN W WARSZAWIE](#)

► **Powstanie Warszawskie - lista publikacji IPN, materiałów naukowych, popularnonaukowych, multimedialnych, fotografie oraz świadectwa**

- ▶ [Powstanie Warszawskie](#) (artykuły, audio/wideo w portalu przystanekhistoria.pl)

- ▶ [Artykuły o Powstaniu Warszawskim](#)

▶ **Wydawnictwa IPN**

- [Maria Zima-Marjańska, Ekspertyza w sprawie obozu przejściowego w Pruszkowie \(Durchgangslager 121 Pruszków\) i jego statusu, Warszawa 2022](#)
- [Jan Madejski, Sławomir Czuba, Roman Kucharski, Maciej Czaplicki, Powstanie Warszawskie, tom I. Komiks paragrafowy, IPN, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa 2022](#)
- [Daniel Koreś, W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip” \(1897–1984\). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK, IPN, Wojskowe Biuro Historyczne, Wrocław-Warszawa 2023](#)
- [Wojenna odyseja Antka Srebrnego 1939–1946. Zeszyt 10. Przemarsz przez piekło 1944 r.](#)
- [Wojciech Kujawa, A miało być tak pięknie... Historia Ewy i Jerzego Stolarskich, Warszawa 2018](#)
- [Marek Klecel, Pisarze Niepodległości. Szkice o ludziach i dziełach](#)
- [Polacy to nasi przyjaciele. Węgrzy i Powstanie Warszawskie 1944, Instytut Pamięci Narodowej, Węgierski Instytut Kultury, Warszawa 2017](#)
- [Teren wobec powstania warszawskiego, red. Kazimierz Krajewski, Warszawa 2017](#)
- [Powstanie Warszawskie 1944 w dokumentach z archiwów służb specjalnych, Warszawa 2007](#)
- [Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk, Kobiety w obronie Warszawy. Ochotnicza Legia Kobiet \(1918–1922\) i Wojskowa Służba Kobiet ZWZ-AK \(1939–1945\), Warszawa 2016](#)
- [Administracja cywilna Polskiego Państwa Podziemnego i jej funkcja w okresie powstania warszawskiego](#)
- [Janusz Kazimierz Zawodny, Uczestnicy i świadkowie Powstania Warszawskiego. Wywiady, Warszawa 2004](#)
- [Leksykon militariów Powstania Warszawskiego, red. Michał Komuda, Warszawa 2012](#)
- [Powstanie Warszawskie. Fakty i mity, red. Kazimierz Krajewski i Tomasz](#)

[Łabuszewski, Warszawa, 2006](#)

- [Janusz Kazimierz Zawodny, Powstanie Warszawskie w walce i dyplomacji, Warszawa 2005](#)
- [Aresztowane powstanie, wybór i redakcja naukowa Jacek Sawicki, wstęp Bernadetta Gronek, Warszawa 2004. Seria „Relacje i wspomnienia”, t. 7.](#)
- [Poland in 1944. The Perspective of Allies and Enemies, edited by Martyna Grądzka-Rejak and Dawid Golik, Warsaw-Cracow 2020](#)
- [„Biuletyn IPN” 9/2021 – Pisarze polscy](#) - w stulecie urodzin Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Tadeusza Różewicza ukazujemy wybranych dwudziestowiecznych pisarzy. Nie przedstawiamy ich biografów.

► Wywiady

- Zbrodnie nierozliczone. Heinz Reinefarth i Powstanie Warszawskie. Rozmowa z „Biuletynu IPN” z dr. Philippem Martim w : [„Biuletynu IPN” 7-8/2017](#)
- [W języku niemieckim: Das unbewältigte Verbrechen. Heinz Reinefarth und der Warschauer Aufstand. Dr. Philipp Marti, Autor des Buches „Der Fall Reinefarth”, im Gespräch mit Filip Gańczak und Maciej Foks](#)

► Do pobrania

- [„Biuletyn IPN” nr 7-8/2019 – Powstanie Warszawskie](#)
- [Powstanie Warszawskie 1944 w dokumentach z archiwów służb specjalnych, Warszawa 2007](#)
- [Piotr Klimczak, Krzysztof Kamil Baczyński, Warszawa 2022](#)
- [Pamiętnik z Powstania Warszawskiego w Archiwum IPN we Wrocławiu - do pobrania.](#) Pamiętnik jest zapisem przeżyć mieszkanki Warszawy Zofii Kotlińskiej. Urodziła się w 1915 r. w Ostrzeszowie (woj. poznańskie). W dniu wybuchu Powstania Warszawskiego miała 29 lat.
- [Polacy to nasi przyjaciele. Węgrzy i Powstanie Warszawskie 1944, Instytut Pamięci Narodowej, Węgierski Instytut Kultury, Warszawa 2017](#)

Z serii „Patroni naszych ulic”

- [Powstańcy warszawscy, Marcin Przegiętka](#)
- [Jacek Pawłowicz, Rotmistrz Witold Pilecki \(1901-1948\)](#)
- [Ewa Celińska-Spodar, Jan Rodowicz „Anoda” \(1923-1949\)](#)
- [Anna Mieszkowska, Irena Sendlerowa \(1910-2008\)](#)

- [Jacek Pawłowicz, Generał Leopold Okulicki „Niedźwiadek” \(1898–1946\)](#)
- [Artur Kubaj, Mecenat Władysław Siła-Nowicki \(1913–1994\)](#)
- [Małgorzata Ptasieńska, Stefan Korboński 1901–1989](#)
- [Marek Gałęzowski, Generał Stefan Rowecki „Grot” \(1895–1944\)](#) – na wieść o wybuchu Powstania Warszawskiego Niemcy wydali rozkaz zglądzenia gen. Stefana Roweckiego „Grot”. Jak ustalono w toku śledztwa IPN, generał Stefan Rowecki został zamordowany w okresie pomiędzy 2 a 7 sierpnia 1944 r. na specjalny rozkaz Heinricha Himmlera Przeprowadzenie egzekucji nastąpiło bezpośrednio po wybuchu w Warszawie w dniu 1 sierpnia 1944 r. powstania. Egzekucję przeprowadzono prawdopodobnie na terenie krematorium obozu Sachsenhausen. Nie ustalono miejsca pochówku generała, ani też bezpośrednich sprawców zabójstwa. Więcej – [TUTAJ](#)

Z serii: „Bohaterowie Niepodległej”

- [Szymon Nowak, Jan Żabiński „Franciszek”, Warszawa 2022](#)
- [Szymon Nowak, Jan Kajus Andrzejewski „Jan”, Warszawa 2022](#)
- [Ewa Marcina Gieniusz CSIC, Ewa Matuszewska „Mewa”, Warszawa 2021](#)
- [Tomasz Panfil, Andrzej Rudolf Czaykowski „Garda”, Warszawa 2021](#)
- [Marian Miszczuk, Jan Rossman, Warszawa 2021](#)
- [Szymon Nowak, Jan Szypowski „Leśnik”, Warszawa 2020](#)
- [Justyna Błażejowska, Jan Olszewski, Warszawa 2021](#)
- [Szymon Nowak, Adolf Pilch „Góra”, „Dolina”, Warszawa 2021](#)

pamięć.pl

- [Szymon Nowak, Nie strzelali do Polaków](#) w: „Pamięć.pl” 4–5/2012
- [Przemysław Wywiół, Rzeczpospolita Kampinoska](#) w: „Pamięć.pl” 7/2012
- [Katarzyna Utracka, Likwidatorzy w Powstaniu](#) w: „Pamięć.pl” 7–8/2013
- [Maciej Żuczkowski, Najdłuższy dzień Powstania](#) w: „Pamięć.pl” 7–8/2014
- [Katarzyna Utracka, „Monter”: dowódca powstania](#) w: „Pamięć.pl” 7–8/2015
- [Piotr Stanek, Przez Pruszków do Lamsdorf](#) w: „Pamięć.pl” 10/2015
- [Znak nadziei, Andrzej Gładkowski, powstaniec warszawski i autor książek o tematyce historycznej w rozmowie z Filipem Gańczakiem](#) w: „Pamięć.pl” 7–8/2016

[Maciej Korcuć, Walcząca Rzeczpospolita 1939–1945](#) Książka ukazała się także w językach: angielskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim, ukraińskim i włoskim.

- [The Fighting Republic of Poland 1939–1945 \(ENG\)](#)
- [Die Kämpfende Republik. Polen 1939–1945 \(DE\)](#)
- [La République de Pologne en lutte 1939–1945 \(FR\)](#)
- [La Polonia in lotta 1939–1945 \(IT\)](#)
- [Борющаяся Речь Посполитая. Польша 1939–1945 \(RU\)](#)
- [Польська Республіка в боротьбі 1939–1945 \(UA\)](#)

[Polacy to nasi przyjaciele. Węgrzy i Powstanie Warszawskie 1944](#)

► **Opowiedziane.pl**

Powstanie Warszawskie - [playlista](#)

- [Barbara Borysiuk](#) - warszawianka, handlarka z bazaru Różyckiego, świadek represji niemieckich wobec ludności żydowskiej.
- [Janusz Brochwicz-Lewiński](#) - żołnierz września 1939 r. i ZWZ-AK, uczestnik Powstania Warszawskiego w Batalionie „Parasol”, generał dywizji rezerwy WP.
- [Miroslaw Bzdya](#) - Syn warszawskiego strażaka wspierającego Żydów w getcie, podoficer Milicji Obywatelskiej, społecznik, wiceprzewodniczący Komitetu Założycielskiego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.
- [Lech Charewicz](#) - Dziecko warszawskiego Powiśla. Przeżył w stolicy wrzesień 1939 r., okupację i Powstanie Warszawskie. Zasłużony warszawski fotografik. Przez siedemdziesiąt lat ze swoim aparatem towarzyszył ważnym wydarzeniom miasta. Jako fotograf z polskimi wspinaczami zjechał góry świata.
- [Barbara Gancarczyk](#) - Major rezerwy Wojska Polskiego, inżynier architekt, w Powstaniu Warszawskim sanitariuszka harcerskiego batalionu „Wigry” AK, odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari za bohaterskie pozostanie z rannymi na Starówce po wyjściu wojska. W kwietniu tego roku Pani Barbara ukończyła sto lat. Jej wcześniejsze relacje nagrane przez Muzeum Powstania Warszawskiego zostały wykorzystane w wyprodukowanym przez IPN filmie „Wiara’44”.
- [Jerzy Gliszczyński](#) - Lekarz, warszawiak, świadek Powstania Warszawskiego, więzień obozu Dulag 121.
- [Bogusław Kamola](#) - Harcerz Szarych Szeregów, Powstaniec Warszawski.
- [Janina Kozłowska](#) - Lekarz pediatra, jako dziecko przeżyła Powstanie Warszawskie i pobyt w niemieckim obozie Dulag 121.
- [Zofia Książek-Bergułowa](#) - aktorka, poetka, łączniczka AK.
- [Krzysztof Lubicz-Szydłowski](#) - Major rezerwy WP, harcerz „Szarych Szeregów” i żołnierz ZWZ-AK w Okręgu Warszawa, uczestnik Powstania Warszawskiego,

jeniec stalagu, po ucieczce z obozu żołnierz 1. Dywizji Pancernej w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie.

- [Wiesława Łapacz](#) – Organizatorka pomocy dla żydowskiego chłopca, świadek Powstania Warszawskiego, więźniarka niemieckiego obozu Dulag 121.
- [Zofia Majewska](#) – świadek Rzezi Woli, więźniarka obozu koncentracyjnego Auschwitz oraz Bergen-Belsen.
- [Jan Podhorski](#) – generał brygady rezerwy WP, harcerz, ochotnik w wojnie obronnej 1939 r., żołnierz Organizacji Wojskowej Związek Jaszczurczy i NSZ, powstaniec warszawski, leśnik.
- [Danuta Rossman](#) – Harcerka, ochotniczka służby sanitarnej w 1939 r., konspiratorka Szarych Szeregów, uczestniczka Powstania Warszawskiego.
- [Maria Danuta Skorupińska](#) – Uczestniczka Powstania Warszawskiego, pielęgniarka.
- [Zenona Suwińska](#) – jako dziecko przeżyła Powstanie Warszawskie
- [Andrzej Tomasz Szymański](#) – bratanek płk. kawalerii Lucjana Szymańskiego
- [Henryk Troszczyński](#) – porucznik rezerwy WP, żołnierz AK, przymusowy robotnik III Rzeszy, powstaniec warszawski, żołnierz LWP.

► Świadectwa

- [Jak straszny sen...](#) – świadectwo Danuty Charkiewicz z Powstania Warszawskiego i wypędzenia
- [Zryw wolności. Powstanie Warszawskie w relacji Marii Staszewskiej Wieczorek.](#)
- [Zryw wolności. Powstanie Warszawskie w relacji Lecha Charewicza.](#)
- [Zryw wolności. Powstanie Warszawskie w relacji Henryka Troszczyńskiego.](#)
- [Zryw wolności. Powstanie Warszawskie w relacji Andrzeja Chylińskiego](#)
- [Zryw wolności. Powstanie Warszawskie w relacji Bogusława Kamoli.](#)
- [Niemiecka okupacja Warszawy we wspomnieniach Hanny Woźniak. Projekt IPN: Świadkowie historii, cz. 3](#)
- [IPNtv: Wideoczat z historią. Rzeź Woli](#) – „Wideoczat z historią” to program publicystyczno-historyczny; gośćmi Piotra Dmitrowicza byli: - ks. Stanisław Kicman - świadek historii - Agnieszka Cubała - autorka książek o Powstaniu Warszawskim
- [PAŁACYK MICHŁA – Janusz Brochwicz-Lewiński – Armia Krajowa: świadectwa Niezwyciężonych \[4/5\]](#)
- [Cena naszej wolności – Wola Pamięci 1944](#) – 5 sierpnia 1944 r. na warszawskiej Woli Niemcy dokonali masowych eksterminacji na ludności cywilnej – bez względu na wiek, płeć. Szacuje się iż podczas powstania warszawskiego zamordowanych zostało ok. 50 000 mieszkańców dzielnicy.

- Po miejscach pamięci na Woli ekipę IPN TV oprowadza Jan Zieliński (1933-2014) – pulmonolog, autor książki pt. "Szpital Dobrej Woli: Szpital Wolski 1939–1945". W materiale występują również świadkowie historii: Wanda Karwańska oraz Stanisław Maciej Kicman. Materiał został zrealizowany w 2012 r. **w ramach projektu Wola Pamięci 1944.**

[Projekt „Wola Pamięci 1944” – 5 sierpnia 2012](#)

- [Wywiad z dr Marią Wardzyńską - Wola Pamięci 1944](#) – Biuro Edukacji Publicznej IPN w ramach projektu "Wola Pamięci 1944" zbiera relacje, świadectwa, dokumenty oraz zdjęcia dotyczące dokonanej przez Niemców eksterminacji ludności cywilnej w sierpniu 1944 roku na warszawskiej Woli. W związku z siedemdziesiątą rocznicą tych tragicznych wydarzeń prezentujemy rozmowę z historykiem IPN dr Marią Wardzyńską, która w swojej pracy naukowej zajmuje się m. in. tematem tzw. Rzezi Woli.
- [Niemiecka okupacja Warszawy we wspomnieniach Hanny Woźniak](#) – Projekt „Świadkowie Historii”: posłuchaj Hanny Woźniak, która pamięta dobrze czasy okupacji, łapanek, powstania warszawskiego, piwnicę przy Świętojerskiej, gdzie razem z bliskimi ukrywała się niemal do końca powstania. I pamięta wypędzenie ostatnich cywilów ze zrujnowanej stolicy do obozu przejściowego w Pruszkowie.
- [II wojna światowa we wspomnieniach Alicji Jezierskiej](#) – Projekt „Świadkowie Historii”: posłuchaj Alicji Jezierskiej, która opowiada o masowych zbrodniach dokonywanych przez Niemców na Polakach podczas II wojny światowej na terenie Generalnego Gubernatorstwa (m.in. masakra wawerska, Powstanie Warszawskie).

► **Fotografie z Powstania Warszawskiego**

- [Fotografie z Powstania Warszawskiego](#) – Zdjęcia czarno-białe zostały poddane kunsztownemu procesowi koloryzacji dokonane przez Mikołaja Kaczmarka. Zaprezentowane fotografie pochodzą ze zbiorów m.in. Muzeum Powstania Warszawskiego, Polskiej Agencji Prasowej, Ośrodka KARTA i kolekcji prywatnych i zostały pokazane na wystawie [„Powstanie Warszawskie 1944. Bitwa o Polskę”](#) przygotowanej przez Biuro Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej.
- [Zdjęcia z Powstania Warszawskiego z zasobu Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej](#)
- [Kolekcja zdjęć Henryka Śmigacza - Henryk Śmigacz: Fotograf ginącej Warszawy](#) - Henryk Śmigacz stworzył fotograficzną kronikę życia warszawiaków pod okupacją niemiecką. Jest autorem m.in. zdjęć płonącego Zamku Królewskiego oraz archikatedry św. Jana Chrzciciela tuż po bombardowaniu we wrześniu 1939 r. W czasie Powstania Warszawskiego Henryk Śmigacz był jednym z fotoreporterów Delegatury Rządu na Kraj. Zdjęcia z tego okresu przedstawiają zgliszczą gmachów

i kamienic warszawskiego Śródmieścia. Fotografie powstańcze Henryka Śmigacza stanowią jedynie niewielką (82 szt.) część, która ocalała z około 2 tys. negatywów, jakie fotograf ukrył w piwnicy swojego mieszkania i fotograficznego atelier przy ul. Żłotej 24 przed kapitulacją i opuszczeniem Warszawy.

► IPNtv

- **[Premiera nowego filmu IPN - „Wiara'44” - Warszawa, 27 lipca 2023: od 1 sierpnia 2023 r. od godz. 17.00 na kanale IPNtv](#)**

[ZWIASTUN] [Wiara`44 - film dokumentalny](#)

- **Playlista** [Powstanie Warszawskie](#)
- [„Rechts, links, geradeaus...”](#) - Film o losie mieszkańców Warszawy wygnanych przez Niemców w trakcie Powstania Warszawskiego i po jego zakończeniu w październiku 1944 roku
- [Niezwyccięzeni](#) [PL] - historia odzyskania wolności przez Polskę opowiedziana przez Mirosława Zbrojewicza.
- [The Unconquered](#) [Niezwyccięzeni] [ENG] - historia odzyskania wolności przez Polskę opowiedziana przez Sean Bean'a
- [„Niezwyccięzeni. Czas Próby”](#) to porywająca opowieść o walce Polaków o niepodległość w latach 1918 - 1939 i prequel filmu „Niezwyccięzeni”.
- [IPN o powstaniu warszawskim: w nauce, w komiksie, na wystawie, w grze miejskiej](#)
- [Jak straszny sen...](#) - świadectwo Danuty Charkiewicz z Powstania Warszawskiego i wypędzenia
- [Ekspertyza w sprawie obozu przejściowego w Pruszkowie \(Dulag 121\) \[ROZMOWA O KSIĄŻCE\]](#) - rozmowa z Marią Zimą-Marjańską, autorką
- [75 rocznica rzezi Woli.](#)
- [Ekspertyza ws. obozu przejściowego w Pruszkowie \(Durchgangslager 121 Pruszków\) \[DYSKUSJA o KSIĄŻCE\]](#)

Dyskusja poświęcona eksodusowi ludności cywilnej w okresie Powstania Warszawskiego. W dyskusji udział wzięli: Maria Zima-Marjańska, autorka - Instytut Pamięci Narodowej, Małgorzata Bojanowska - Muzeum Dulag 121 w Pruszkowie, dr Agnieszka Praga - Instytut Pamięci Narodowej, prof. Wiesław Jan Wysocki - Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

- [VI Obwód Praga AK w Powstaniu Warszawskim - Radosław Stróżyk \[WYKŁAD\]](#) -
- [Nie mogę tego wymazać z pamięci... - Wola Pamięci 1944](#)
- [Powstańcy warszawscy w obozie Stutthof \[DYSKUSJA ONLINE\]](#)

O trudnej historii II wojny światowej rozmawiają: dr Marcin Owiński (kierownik Działu Naukowego Muzeum Stutthof w Sztutowie) oraz dr Daniel Czerwiński z Oddziału IPN w Gdańsku.

- [Pierwszy dzień – Dziesięć kroków. Memoriał warszawski 1944](#) – Piosenka pt. „Pierwszy dzień” w wykonaniu Weroniki Kowalskiej jest singlem promującym płytę pt. „Dziesięć kroków – Memoriał warszawski 1944”. I „Dziesięć kroków – Memoriał warszawski 1944” to projekt muzyczno-wokalny Instytutu Pamięci Narodowej i Fundacji „Sztafeta” upamiętniający losy ludności cywilnej w czasie Powstania Warszawskiego.
- [Bohaterki N.N – Dziesięć kroków. Memoriał warszawski 1944](#)

Więcej: [Płyta: Dziesięć kroków. Memoriał Warszawski 1944 – do pobrania książeczka z tekstami utworów](#)

- [Wielkopole w Powstaniu Warszawskim \[ROZMOWA ONLINE\]](#)
- [Komunistyczna propaganda wobec Powstania Warszawskiego](#)
- [78 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego \[KONCERT\]](#)
- [IPN TV - Konferencja "Teren Wobec Powstania Warszawskiego" - Mirosław Surdej](#)
- [IPN TV - Konferencja - Teren wobec Powstania Warszawskiego - dr Henryk Piskunowicz](#)
- [IPN TV - Konferencja - Teren wobec Powstania Warszawskiego - prof dr hab. Piotr Niwiński](#)
- [IPN TV - Konferencja - Teren wobec Powstania Warszawskiego - dr Andrzej Chmielarz](#)
- [Konferencja - Teren wobec Powstania Warszawskiego - dr Krzysztof Kacprzyk](#)
- [Konferencja - Teren wobec Powstania Warszawskiego - Piotr Łapiński](#)
- [Konferencja „Teren Wobec Powstania Warszawskiego” - dr Piotr Sadowski](#)
- [Konferencja "Teren Wobec Powstania Warszawskiego" - dr Mariusz Bechta](#)
- [Warszawskie struktury konspiracji narodowej w latach 1939-1944 – dr Wojciech Muszyński \[WYKŁAD\]](#)
- [Teledysk Kasia Malejonek Jedna Chwila Panny Wyklęte \(Inka\)](#)
- [Ewa Matuszewska – cykl BOHATEROWIE NIEPODLEGŁEJ](#)
- [Nagroda Kustosza Pamięci Narodowej 2019 – Marek Strok](#) – Marek Strok Wybitny znawca i badacz Powstania Warszawskiego. Jego fascynacja losami żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego zrodziła najpełniejszą kolekcję biogramów powstańców warszawskich, nieocenioną dla każdego historyka zajmującego się dziejami zbrojnego zrywu sprzed 75 lat. Od kilkudziesięciu lat, współpracując blisko ze środowiskami powstańczymi, dokumentuje dzieje konspiracji i

powstańczej Warszawy. Zebrał ponad 50 tys. nazwisk, pseudonimów i innych danych osobowych uczestników Powstania. Na podstawie tej listy Muzeum Powstania Warszawskiego stworzyło dostępną online bazę powstańców. Dzięki jego badaniom możliwe było utrwalenie na Murze Pamięci w Muzeum Powstania Warszawskiego nazwisk ok. 12 tys. żołnierzy podziemia poległych w Warszawie w 1944 r. Obecnie Marek Strok tworzy bazę ofiar rzezi Woli. Mozolnie, kamienica po kamienicy, odtwarza nazwiska mieszkańców Woli zamordowanych w sierpniu 1944 r. Zaangażowanie laureata w sprawy Powstania Warszawskiego wykracza poza pracę dokumentalisty. Marek Strok jest również autorem artykułów i haseł do Wielkiej ilustrowanej encyklopedii Powstania Warszawskiego. Jest także współautorem i konsultantem wielu ważnych prac historycznych dotyczących Powstania Warszawskiego i okupacji niemieckiej. Materiał źródłowy zgromadzony przez Marka Stroka i stworzone przez niego bazy to podstawowe źródło do badań nad Powstaniem Warszawskim.

•

► **Dodatki do prasy - do pobrania**

- [Dodatek do „Gazety Polskiej” w 78 rocznicę Powstania Warszawskiego z 27 lipca 2022](#)
- [„Warszawa 44” - dodatek IPN do „Niezależnej Gazety Polskiej”](#)
- [Czas deportacji i przesiedleń – Dodatek historyczny IPN 5/2008 \(12\)VIII do „Naszego Dziennika” z 30 maja 2008](#)

•

► **Wystawy**

- [Powstanie Warszawskie 1944. Bitwa o Polskę](#) PL/EN – wystawa elementarna została przygotowana przez Centralę Biura Edukacji Narodowej IPN w Warszawie. Przedstawia podstawowe informacje o powstańczym zrywie naszej stolicy w sierpniu i wrześniu 1944 roku.

•

Jest pierwszą - w całości kolorową - wystawą o Powstaniu Warszawskim, dzięki kunsztownemu procesowi koloryzacji zdjęć czarno-białych dokonanemu przez Mikołaja Kaczmarka.

Zaprezentowane fotografie pochodzą ze zbiorów m.in. Muzeum Powstania Warszawskiego, Polskiej Agencji Prasowej, Ośrodka KARTA i kolekcji prywatnych.

autor: Artur Kołęda

- [„Pokolenie Baczyńskiego” - wystawa IPN, reportaż](#)
- [Wystawa „Pokolenie Baczyńskiego”](#) - w roku stulecia urodzin Krzysztofa Kamila Baczyńskiego Biuro Edukacji Narodowej IPN przygotowało wystawę plenerową

„Pokolenie Baczyńskiego”.

Wystawa „Pokolenie Baczyńskiego” (w jęz. polskim i angielskim) została przygotowana przez pion edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej. Składa się z części ogólnopolskiej oraz trzynastu wersji regionalnych, przygotowanych przez oddziały i delegatury IPN z całego kraju. Inauguracyjna prezentacja wystawy miała miejsce na Dziedzińcu Wielkim Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum od 27 września do 15 listopada 2021 r. Obecnie wystawa w trzynastu wersjach regionalnych jest prezentowana w kolejnych miastach w Polsce.

W regionie łódzkim prezentujemy biografie Krzysztofa K. Baczyńskiego, Karola Wojtyły, Reginy Pleśniewicz i Anieli Dziewulskiej-Łosiowej (część ogólnopolska), a także Marka Edelmana, Haliny Szwarc i Jerzego Miecznikowskiego (część regionalna).

Autorką części łódzkiej jest Marzena Kumosińska, pracownik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Łodzi.

W celu wypożyczenia wystawy, prosimy o kontakt z Oddziałowym Biurem Edukacji Narodowej IPN w Łodzi, tel. 42/ 201-46-61; e-mail: oben.lodz@ipn.gov.pl